

**Східноукраїнський інститут
економіки та управління**

III МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ
ТА РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ»**

26 вересня 2020 року

III МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**«ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ
И РЕАЛИЗАЦИИ РЕГИОНАЛЬНОЙ
ЭКОНОМИКИ»**

26 сентября 2020 года

Запоріжжя
2020

Краснодєд Т. Л.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри бізнес-консалтингу та міжнародного туризму

Таврійський державний агротехнологічний університет

імені Дмитра Моторного

м. Мелітополь, Запорізька область, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ СУЧАСНОЇ ФІРМИ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Сучасна торгівля – це одна з найважливіших галузей економіки, а невеликі фірми – найтипівіші представники торгової сфери, головною метою яких є забезпечення населення та інших підприємств необхідними для задоволення потреб товарами і сировиною, а також формування прибутку для підприємця. Ефективність динамічного розвитку окремих торговельних підприємств є дуже важливою для розвитку економіки України в цілому, а ступінь розвитку регіональних ринків значно впливає не тільки на загальний розвиток економіки, а й на стан виробництва і якість життя населення. Це положення в повній мірі можна віднести і до ринку нафтопродуктів, учасником якого є досліджуване мікропідприємство. Цим і обумовлюється актуальність економічного аналізу торговельної фірми, що працює на ринку нафтопродуктів.

Питання стану та розвитку паливно-сировинного ринку вивчали Ващенко В. В., Григор'єва А. О., Остапко А. М., Клименко В. В., Телєтов О. С. [3; 5] та інші. Економікою підприємств займалися Адлер О. О., Васильців Т. Г., Грабовецький Б. Є., Костенко Т. Д., Герасимов А. А., Рижиков В. С., Добикіна О. К., Касьянюк С. В., Кривов'язюк І. В. [1; 2; 4]. Проте особливості діагностики та економічного аналізу діяльності фірм, що діють нафтопродуктових регіональних ринках, не висвітлені.

Метою дослідження є аналіз економіко-господарської діяльності торгової фірми з ціллю виявлення подальших перспектив її розвитку в контексті мікропідприємницького бізнесу. Об'єктом дослідження є економіка мікропідприємства ППФ «ЙАРК» Запорізької області, типового суб'єкта господарювання на регіональному ринку нафтопродуктів, більшість з яких і формують його

основу в Запорізькій області. Фірма займається оптовою торгівлею твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами (по КВЕД – 46.71), також зберігає та транспортує продукцію.

В контексті економічного аналізу ППФ «ЙАРК» розглянуто основні результати його фінансово-економічної діяльності. Показники звітності за 2018–2019р.р. демонструють незначне зростання сумарного показника вартості оборотних та необоротних активів – на 2,9% або на 6,6 тис.грн. в грошовому виразі. Водночас, можна побачити тенденцію до зростання більшості показників за 2018–2019 роки. Отже, спостерігається зростання вартості основних засобів в 4,43 рази або на 12,7 тис. грн. В тому числі, зростання їх первісної вартості склало 163,6%, а зносу – 81,5%. Окрім основних засобів, іншими необоротними активами підприємство не володіє. Оборотні активи мікропідприємства за цей період, навпаки, зменшилися у своїй вартості на 2,6% або на 6,1 тис. грн. З них відбулося зменшення вартості грошей та їх еквівалентів на 46,5% (92,1 тис. грн.), а також збільшення вартості поточної дебіторської заборгованості на 166,7% (1,5 тис. грн.) та інших оборотних активів аж на 432,3% (92,5 тис. грн.). Вартість власного капіталу та зобов'язань підприємства теж як і «активу» загалом зросла на 2,9% або на 6,6 тис.грн. В тому числі вартість власного капіталу збільшилася на 19,6% (35,2 тис. грн.), причому тільки за рахунок зміни нерозподіленого прибутку. Вартість поточних зобов'язань підприємства зменшилася на 54,7% (28,6 тис. грн.). З них тільки по бюджетним розрахункам зменшення склало 64,8% або 22,1 тис. грн. Короткостроковими кредитами банків підприємство не користується. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення на підприємстві відсутні. Загальні доходи ППФ «ЙАРК» включають в себе чистий дохід від реалізації бензину в асортименті та дизельного пального, а також надання періодичних послуг з транспортування продукції. За аналізований період вони зросли 65,7% або 5673,2 тис. грн. З них чистий дохід безпосередньо по основному виду діяльності збільшився на 65,9% (5680,7 тис. грн.). Загальні витрати (без оподаткування) включають в себе матеріально технічні позиції, витрати на транспортування пального, оплату праці, зберігання, консалтингові послуги та інше. Вони за рік зросли на 64,4% (5 527,60 тис. грн.), в тому числі за

рахунок зростання собівартості на 66,6% та інших витрат на 7,0%. Загальний прибуток підприємства або фінансовий результат до оподаткування – різниця між загальними доходами та витратами фірми. Він збільшився з 2018 до 2019 року аж на 339,4% або 145,6 тис. грн. Чистий прибуток обчислений як різниця між фінансовим результатом до оподаткування та податковим платежем на прибуток. І в 2019 році відносно попереднього він зріс на 339,2% або 119,4 тис. грн. Загалом хоча підприємство і працює прибутково, ефективність його діяльності на ринку невисока. Позитивним є те, що відбулося її зростання на 0,68 відсоткових пунктів. Але зростання в короткостроковому періоді зовсім не означає стабільності на перспективу, тому для ППФ «ЙАРК» є необхідним впровадження ефективних стратегій розвитку та розширення ринку.

В контексті цінового аналізу можна засвідчити наявність двох основних тенденцій. По-перше, за 2016–2019 роки спостерігається тенденція до стабільного зростання, хоча і різними темпами, як середніх закупівельних цін, так і середніх цін реалізації пального (і бензину, і дизельного палива). По-друге, в 2020 році спостерігається стрімке падіння цін, як закупівельних, так і реалізаційних відносно попереднього 2019 року. Так, ціна закупки бензину та дизельного пального у дистриб'юторів за весь аналізований період зросла на 2,6% та 2,8% відповідно, тоді як відносно попереднього року – зменшилася на 9,4% та 9,7%. Середня ціна реалізації бензину та дизельного пального замовникам ППФ «ЙАРК» за 2016 – початок 2020 років зросла на 15,6% та 7,4%, а в останньому 2020 році щодо попереднього відбулося її зменшення на 6,5% та 8,2%. Фахівці пояснюють значне зниження цін на бензин та дизельне паливо за останні місяці масштабним обвалом цін на нафту на світовому ринку на тлі всесвітньої пандемії коронавірусу. Варіація прибутку на 1 літр пального пов'язана зі зміною цін протягом аналізованого періоду. Проте, слід все одно відмітити його поступове зростання як по бензину, так і по дизельному пальному. Так, прибуток з 1 літру реалізації бензину за весь аналізований період зріс на 324,7%, а відносно попереднього року – на 14,6%. Прибуток з 1 літру реалізації дизельного палива за ці ж строки – відповідно на 100,0%

та 10,4%. Аналіз структури товарообігу передбачає її розгляд в товарному та географічному аспектах. Основними видами товарної продукції ППФ «ЙАРК» є бензин А-92 та дизельне пальне – вони займають левову витому вагу в загальному обсязі товарообігу в обидва роки, особливо дизельне пальне. Послуги по перевезенню продукції не користуються високим попитом. Щодо географії, то основними замовниками є ТОВ ФІРМА «ПРОСТОР», ТОВ «АГРОФІРМА УКРАЇНА», ТОВ «ТАВРІЙСЬКІ ПОЛЯ». Загалом за 2018–2019 роки товарна і географічна структура товарообігу значно не змінювалася.

В контексті окреслення перспектив діяльності та розвитку підприємства поглянемо на прогностні тенденції цін закупки, реалізації та прибутку на 2020–2022 роки. Обґрунтування можливості прогнозування динаміки закупівельних та реалізаційних цін можна зробити з використанням методу екстраполяції на підставі середнього рівня ряду. Для прогнозування методом екстраполяції використовується трендова модель, яка найбільш точно виявляє динаміку явищ [1; 4]. Для прогностної оцінки значень показника розраховують довірчі межі (інтервали) для середньої. Отже, практично всі розраховані прогностні показники свідчать про перспективи зростання закупівельних цін, цін реалізації продукції та незначного зростання прибутку на 1 літр пального. Проте, слід враховувати, що прогнозування носить ймовірнісний характер і фактичні дані можуть відрізнитися в майбутньому від прогностних. На це впливає багато факторів.

В найближчій перспективі в якості нового напрямку розвитку бізнесу планується запропонувати клієнтам довгострокову та взаємовигідну співпрацю у сфері забезпечення природним газом. Буде гарантована наявність законтракованих обсягів газу на перше число кожного місяця та регулювання обсягів його споживання упродовж місяця. Фірма зарекомендувала себе як надійний постачальник нафтопродуктів для регіональних споживачів. Розширюючи сьогодні свою присутність на енергоринку області, вона прагне співпрацювати зі споживачами газу на тих самих засадах взаємовигоди, планує забезпечувати конкурентну ціну й зручні умови постачання газу. Постачання природного газу планується здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між

постачальником та споживачем. Постачання газу планується здійснювати замовникам найкрупніших районів регіону на умовах повної та часткової передоплати. За для підвищення ефективності за рахунок розширення сегменту ППФ «ЙАРК» на регіональному ринку бензину та дизельного пального, а в майбутньому і автомобільного газу, необхідно впроваджувати хоча б найпростіші механізми рекламної кампанії. Реклама в ППФ «ЙАРК» сьогодні повністю відсутня. Планування рекламної кампанії на мікропідприємстві передбачає ряд послідовних кроків – від визначення цілей рекламної кампанії до попередньої оцінки ефективності реклами.

Список використаних джерел:

1. Адлер О.О. Економічна діагностика: практикум / О.О. Адлер. – Вінниця: ВНТУ, 2012. – 91 с.
2. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Т.Г. Васильців. – К., 2013. – 446 с.
3. Ващенко В.В. Аналіз ринку нафти та нафтопродуктів в Україні / В.В. Ващенко // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2018. – № 3. – С. 86–93.
4. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник / Б.Є. Грабовецький. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.
5. Григор'єва А.О. Розвиток ринку нафтопродуктів в Україні / А.О. Григор'єва // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» // Економічні науки. – 2017. – № 1 (23), 2 т. – С. 44–50.